

ΠΑΣ/ΠΒΑΣ Λίστα Δεξιοτήτων (5^η Έκδοση)

Εισαγωγή

Η λίστα ΠΑΣ/ΠΒΑΣ Λίστα Δεξιοτήτων συμπεριλαμβάνει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποτελούν το θεμέλιο για τις εξετάσεις ΠΑΣ/ΠΒΑΣ.

Δομή

Η ΠΑΣ/ΠΒΑΣ Λίστα Δεξιοτήτων έχει οργανωθεί σε δύο επιμέρους τομείς. Ο μεν πρώτος εμπεριέχει τις *Θεμελιώδεις Αρχές*, που περιγράφουν τις βασικές δεξιότητες και τις υποκείμενες αρχές και γνώσεις. Ο δεύτερος αναφέρεται στις *Εφαρμογές* και συμπεριλαμβάνει τις δεξιότητες που είναι προσανατολισμένες στην πρακτική εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών.

Τομέας 1: Θεμελιώδεις Αρχές

- A. Φιλοσοφική αρχή
- B. Έννοιες και βασικές αρχές
- Γ. Μετρήσεις, παρουσίαση δεδομένων και ερμηνεία
- Δ. Πειραματικό σχέδιο

Τομέας 2: Εφαρμογές

- E. Ηθική δεοντολογία (Επαγγελματικός και Δεοντολογικός Κώδικας Συμμόρφωσης για Αναλυτές Συμπεριφοράς)
- Z. Αξιολόγηση συμπεριφοράς
- H. Προγράμματα για την αλλαγή της συμπεριφοράς
- Θ. Επιλογή και εφαρμογή παρεμβάσεων
- I. Εποπτεία και διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού

Κατηγορία 1: Θεμελιώδεις Αρχές

A. Φιλοσοφική θεμελίωση

- A-1 Εντοπισμός του σκοπού της Ανάλυσης Συμπεριφοράς ως επιστήμης (π.χ. περιγραφή, πρόβλεψη, έλεγχος).
- A-2 Επεξήγηση των φιλοσοφικών θεωρήσεων, που υφίστανται στην επιστήμη της Ανάλυσης Συμπεριφοράς (λ.χ., εκλεκτισμός, αιτιοκρατία, εμπειρισμός, κατ' οίκον οικονομία, πραγματισμός).
- A-3 Περιγραφή και εξήγηση της συμπεριφοράς μέσα από το θεμελιώδες πρίσμα του Συμπεριφορισμού.
- A-4 Διάκριση μεταξύ Συμπεριφορισμού, Πειραματικής Ανάλυσης της Συμπεριφοράς, Εφαρμοσμένης Ανάλυσης της Συμπεριφοράς και Επαγγελματικής Πρακτικής Άσκησης καθοδηγούμενης από την επιστήμη της Ανάλυσης Συμπεριφοράς.
- A-5 Περιγραφή και ορισμός των χαρακτηριστικών διαστάσεων της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς (Baer, Wolf & Risley, 1968).

B. Έννοιες και βασικές αρχές

- B-1 Ορισμός και παραδείγματα συμπεριφορών, δράσεων και τάξεων δράσεων.
- B-2 Ορισμός και παραδείγματα ερεθισμάτων και τάξεων ερεθισμάτων.
- B-3 Ορισμός και παραδείγματα συσχέτισης αντανακλαστικών ερεθισμάτων και συντελεστικής μάθησης.
- B-4 Ορισμός και παραδείγματα συναρτήσεων θετικής και αρνητικής ενίσχυσης.
- B-5 Ορισμός και παραδείγματα προγραμμάτων ενίσχυσης.
- B-6 Ορισμός και παραδείγματα συναρτήσεων θετικής και αρνητικής τιμωρίας.
- B-7 Ορισμός και παραδείγματα αυτόματων και κοινωνικά διαμεσολαβούντων συναρτήσεων.
- B-8 Ορισμός και παραδείγματα ανεξάρτητων, εξαρτημένων και γενικευμένων ενισχυτικών και τιμωρητικών ερεθισμάτων.
- B-9 Ορισμός και παραδείγματα εξάλειψης της ενίσχυσης.
- B-10 Ορισμός και παραδείγματα διακριτού ελέγχου της συμπεριφοράς.
- B-11 Ορισμός και παραδείγματα διάκρισης, γενίκευσης και συντήρησης.

- B-12 Ορισμός και παραδείγματα παρωθητικών διαδικασιών.
- B-13 Ορισμός και παραδείγματα συμπεριφορών διαμορφωμένων χωρίς κανόνες και διαμορφωμένων από την τήρηση κανόνων.
- B-14 Ορισμός και παραδείγματα λεκτικών συντελεστών.
- B-15 Ορισμός και παραδείγματα συσχέτισης ερεθισμάτων.

Γ. Μετρήσεις, παρουσίαση δεδομένων και ερμηνεία

- Γ-1 Προσδιορισμός ορισμών συμπεριφοράς.
- Γ-2 Διάκριση μεταξύ άμεσων, έμμεσων ερεθισμάτων και ερεθισμάτων που παράγονται από μία συμπεριφορά.
- Γ-3 Μέτρηση της εμφάνισης μιας συμπεριφοράς (π.χ. συχνότητα, αναλογία, ποσοστό).
- Γ-4 Μέτρηση χρονικών διαστάσεων συμπεριφοράς (π.χ. διάρκεια, λανθάνων χρόνος, περίοδος μεταξύ δράσεων).
- Γ-5 Μέτρηση της μορφής και της ισχύος μίας συμπεριφοράς (π.χ. τοπογραφία, ένταση).
- Γ-6 Μέτρηση δοκιμών βάσει κριτηρίου.
- Γ-7 Σχεδιασμός και εφαρμογή διαδικασιών μέτρησης χρονικού δείγματος (π.χ. καταγραφή κατά χρονικό διάστημα, κατά δείγμα χρόνου).
- Γ-8 Αξιολόγηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των διαδικασιών μέτρησης
- Γ-9 Επιλογή ενός συστήματος μέτρησης για την απόκτηση αντιπροσωπευτικών δεδομένων, συνυπολογιζόμενων των διαστάσεων της συμπεριφοράς και των υλικοτεχνικών μέσων παρατήρησης και καταγραφής.
- Γ-10 Γραφική αναπαράσταση των δεδομένων για την επικοινωνία συναφών ποσοτικών σχέσεων (π.χ. γραφήματα ίσων διαστημάτων, ραβδογράμματα, γραφήματα συσσωρευτικών καταγραφών).
- Γ-11 Ερμηνεία των δεδομένων των γραφημάτων.

Δ. Πειραματικό σχέδιο

- Δ-1 Διάκριση μεταξύ εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών.
- Δ-2 Διάκριση μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής εγκυρότητας.

- Δ-3 Ορισμός των καθοριστικών χαρακτηριστικών των πειραματικών σχεδίων ενός υποκειμένου (π.χ., τα άτομα δρουν με δικό τους έλεγχο, επαναλαμβανόμενες μετρήσεις, πρόβλεψη, επαλήθευση, αναπαραγωγή).
- Δ-4 Περιγραφή των πλεονεκτημάτων των πειραματικών σχεδίων ενός υποκειμένου σε σύγκριση με τα πειραματικά σχέδια ομάδων.
- Δ-5 Χρήση πειραματικών σχεδίων ενός υποκειμένου (π.χ., σχέδιο ανατροπής, πολλαπλών βασικών φάσεων, πολλαπλών παραγόντων/στοιχείων, αλλαγής κριτηρίου).
- Δ-6 Περιγραφή της λογικής για τη διεξαγωγή συγκριτικών αναλύσεων, αναλύσεων συστατικών στοιχείων και αναλύσεων παραμέτρων.

Τομέας 2: Εφαρμογές

Ε. Ηθική Δεοντολογία:

Συμπεριφορά σύμφωνη με τον Επαγγελματικό και Δεοντολογικό Κώδικα Συμμόρφωσης για Αναλυτές Συμπεριφοράς.

- E-1 Υπεύθυνη συμπεριφορά των Αναλυτών Συμπεριφοράς.
- E-2 Η Ευθύνη των Αναλυτών Συμπεριφοράς προς τα περιστατικά.
- E-3 Αξιολόγηση Συμπεριφοράς.
- E-4 Αναλυτές Συμπεριφοράς και Πρόγραμμα Αλλαγής Συμπεριφοράς.
- E-5 Οι Αναλυτές Συμπεριφοράς ως επόπτες.
- E-6 Η ηθική ευθύνη των Αναλυτών Συμπεριφοράς προς την ειδικότητα της Ανάλυσης Συμπεριφοράς.
- E-7 Η ηθική ευθύνη των Αναλυτών Συμπεριφοράς προς τους συναδέλφους.
- E-8 Δημόσιες δηλώσεις.
- E-9 Αναλυτές Συμπεριφοράς και έρευνα.
- E-10 Η Ηθική Υποχρέωση των Αναλυτών Συμπεριφοράς προς την ΕΠΑΣ (Επιτροπή Πιστοποίησης Αναλυτών Συμπεριφοράς).

Ζ. Αξιολόγηση Συμπεριφοράς

- Z-1 Ανασκόπηση αρχείων ιστορικού και διαθέσιμων δεδομένων (λ.χ. ιατρικών και εκπαιδευτικών) κατά την έναρξη της αξιολόγησης ενός περιστατικού.

- Z-2 Καθορισμός της αναγκαιότητας για αναλυτικο-συμπεριφορικές υπηρεσίες.
- Z-3 Εντοπισμός και ιεράρχηση κοινωνικά σημαντικών στόχων συμπεριφοράς.
- Z-4 Διεξαγωγή αξιολόγησης των δυνατοτήτων ή των ελλειμμάτων σχετικών δεξιοτήτων.
- Z-5 Διεξαγωγή αξιολογήσεων προτίμησης ενισχυτών.
- Z-6 Περιγραφή των συνηθέστερων λειτουργιών μιας συμπεριφοράς.
- Z-7 Διεξαγωγή Περιγραφικής αξιολόγησης μιας προβληματικής συμπεριφοράς.
- Z-8 Διεξαγωγή Λειτουργικής Ανάλυσης μιας προβληματικής συμπεριφοράς.
- Z-9 Ερμηνεία των δεδομένων που προκύπτουν από τη Λειτουργική Αξιολόγηση.

H. Προγράμματα για την αλλαγή της συμπεριφοράς

- H-1 Χρήση της θετικής και της αρνητικής ενίσχυσης για ενδυνάμωση της συμπεριφοράς.
- H-2 Εφαρμογή παρεμβάσεων που βασίζονται στη διαμόρφωση της παρωθητικής διαδικασίας και των διακριτών ερεθισμάτων.
- H-3 Εδραίωση και χρήση εξαρτημένων ενισχυτών.
- H-4 Χρήση βοηθημάτων (υποβολών) επί του ερεθίσματος/επί της δράσης και τεχνικές απόσυρσης βοηθημάτων (εκπαίδευση χωρίς λάθη, από το λιγότερο στο περισσότερο, από το περισσότερο στο λιγότερο, απόσυρση ερεθίσματος, καθυστέρηση βοηθήματος).
- H-5 Εκπαίδευση μέσω μίμησης και αναπαραγωγής μοντέλου.
- H-6 Χρήση οδηγιών και κανόνων.
- H-7 Χρήση της τεχνικής διαμόρφωσης δράσης.
- H-8 Χρήση της τεχνικής αλυσιδωτών δράσεων.
- H-9 Εφαρμογή της διαδικασίας ξεχωριστών δοκιμιών, διαδικασίας ελεύθερης εκδήλωσης δράσεων και εκπαίδευσης μέσω φυσικών συνθηκών.
- H-10 Χρήση απλής και συντελεστικής διάκρισης ερεθισμάτων υπό όρους.
- H-11 Χρήση της Ανάλυσης του Skinner για την εκπαίδευση στη λεκτική συμπεριφορά.
- H-12 Εφαρμογή οδηγιών βασισμένων στη σχέση ισοδυναμίας.
- H-13 Χρήση της αλληλουχίας οδηγιών υψηλών πιθανοτήτων.

- H-14 Χρήση διαδικασιών ενίσχυσης με στόχο την αποδυνάμωση της συμπεριφοράς (π.χ. Διαφορική Ενίσχυση Εναλλακτικής Συμπεριφοράς, Λειτουργική Εκπαίδευση Επικοινωνίας, Διαφορική Ενίσχυση άλλων Συμπεριφορών, Διαφορική Ενίσχυση Χαμηλών Συχνοτήτων, μη-συναρτώμενη ενίσχυση).
- H-15 Χρήση απόσβεσης.
- H-16 Χρήση θετικής και αρνητικής ενίσχυσης (λ.χ., time-out, κόστος δράσεων υπερδιόρθωσης).
- H-17 Χρήση συστημάτων πόντων.
- H-18 Εφαρμογή ομαδικών συστημάτων ενίσχυσης.
- H-19 Χρήση συμπεριφοριστικών συμβολαίων.
- H-20 Χρήση στρατηγικών αυτοδιαχείρισης.
- H-21 Χρήση τεχνικών που προωθούν τη γενίκευση των ερεθισμάτων και των δράσεων.
- H-22 Χρήση τεχνικών που προωθούν τη συντήρηση μαθημένων δράσεων.

Θ. Επιλογή και εφαρμογή παρεμβάσεων

- Θ-1 Ορισμός των στόχων παρέμβασης με όρους παρατηρήσιμους και μετρήσιμους.
- Θ-2 Προσδιορισμός πιθανών παρεμβάσεων βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και σε επιστημονικά τεκμηριωμένα δεδομένα.
- Θ-3 Προτεινόμενες στρατηγικές και στόχοι παρέμβασης βάσει κριτηρίων, όπως οι προτιμήσεις του ατόμου, το υποστηρικτικό περιβάλλον, πιθανοί κίνδυνοι και περιορισμοί και η κοινωνική εγκυρότητα.
- Θ-4 Επιλογή μιας αποδεκτής εναλλακτικής συμπεριφοράς με στόχο την παγίωση και την αύξηση της συχνότητας εκδήλωσής της, όταν κρίνεται αναγκαία η μείωση εμφάνισης της συμπεριφοράς στόχου.
- Θ-5 Σχέδιο δράσης για πιθανά ανεπιθύμητα αποτελέσματα κατά τη χρήση ενίσχυσης, απόσβεσης και τιμωρίας.
- Θ-6 Παρακολούθηση της προόδου του περιστατικού και της ακεραιότητας της παρέμβασης.
- Θ-7 Λήψη αποφάσεων βάσει δεδομένων για την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης ή την ανάγκη αναθεώρησης της.
- Θ-8 Λήψη αποφάσεων βάσει δεδομένων για την ανάγκη συνέχισης των υπηρεσιών.

Θ-9 Συνεργασία με άτομα που υποστηρίζουν ή και παρέχουν υπηρεσίες στα περιστατικά.

I. Εποπτεία και διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού

I-1 Παράθεση των λόγων για χρήση συμπεριφορικο-αναλυτικών υπηρεσιών και πρόβλεψη των πιθανών κινδύνων από μια μη αποτελεσματική εποπτεία (λ.χ. μηδαμινά αποτελέσματα του προγράμματος του περιστατικού, φτωχή επίδοση του εποπτευόμενου).

I-2 Καθορισμός σαφών προσδοκιών για την επίδοση του επόπτη και του εποπτευόμενου.

I-3 Επιλογή εποπτικών στόχων βάσει της αξιολόγησης δεξιοτήτων του εποπτευόμενου.

I-4 Εκπαίδευση προσωπικού με στόχο την ικανοποιητική εκτέλεση των διαδικασιών των αξιολογήσεων και των παρεμβάσεων.

I-5 Χρήση συστημάτων παρακολούθησης των επιδόσεων, ανατροφοδότησης και ενίσχυσης.

I-6 Εφαρμογή της λειτουργικής αξιολόγησης (λ.χ. κριτήρια επίδοσης) για τον προσδιορισμό των μεταβλητών που επηρεάζουν την επίδοση του προσωπικού.

I-7 Χρήση λειτουργικών στρατηγικών βελτίωσης της επίδοσης του προσωπικού.

I-8 Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εποπτείας (π.χ., αποτελέσματα στο περιστατικό, στο ρεπερτόριο δεξιοτήτων του εποπτευόμενου).

Προειδοποίηση : Αυτή η μετάφραση από τρίτους προσφέρεται ως γενική κατευθυντήρια γραμμή. Λεπτές διαφορές στις αποχρώσεις εννοιών μπορεί να έχουν επίπτωση στην επιλογή των όρων. Η BACB δεν υποστηρίζει ούτε εγγυάται την ακρίβεια των μεταφρασμένων εκδόσεων των εγγράφων της BACB.

Disclaimer: These third-party translations are offered as a general reference. Nuances in translations may impact the selection of terminology. The BACB does not warrant or guarantee the accuracy of translated versions of BACB documents.